

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційне дослідження

Юлії Олександрівни Осмачко

**«Діяльність піаністів української діаспори Північної Америки
у другій половині XX століття: парадигми
міжкультурної комунікації»,**

представлене до захисту на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 02 Культура і мистецтво
за спеціальністю 025 Музичне мистецтво

Актуальність теми роботи.

Звернення до питань становлення й розвитку музичного мистецтва української діаспори Північної Америки (США та Канади) є актуальним для музикознавчої науки, адже на сучасному етапі важливим є відродження та популяризація творчих здобутків українських митців, що за тих чи інших обставин змушені були жити й творити поза межами Батьківщини та повернення їх до власності держави.

Серед постатей, що більшу частину свого творчого життя провели в еміграції безумовно були й піаністи. Саме вони створили й нагромадили чималий мистецький арсенал (численні музикознавчі й методичні праці, композиторська, виконавська спадщина тощо) до якого сьогодні все частіше звертаються українські музикознавці.

З огляду на це, та зважаючи на відсутність ґрунтовного дослідження даної проблематики, важливим є звернення авторки до проблем вивчення різних векторів життєтворчості піаністів української діаспори США та Канади, окреслення ролі їх доробку у процесі популяризації української музики в полікультурному середовищі. Тож актуальність дисертації Ю. Осмачко є безсумнівною.

Структура та зміст дисертації, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Основні положення та висновки, викладені авторкою у дисертації, є науково обґрунтованими та мають як теоретичне, так і практичне значення.

Рецензоване дослідження складається з анотації, списку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації – 369 сторінок, з них основного тексту – 227 сторінок.

Дисертація Ю. О. Осмачко логічно структурована та цілком відповідає вимогам щодо оформлення дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора філософії.

У першому розділі «Українське фортепіанне виконавство північноамериканської діаспори як складова національної музичної культури та вияв міжкультурної комунікації» та трьох його підрозділах Ю. О. Осмачко висвітлює основні етапи становлення української діаспори у країнах Північної Америки крізь призму різних еміграційних хвиль; виокремлює ключові фактори, що призвели до масової еміграції українців, як також митців; акцентує увагу на основних громадських, культурних і мистецьких здобутках українських емігрантів; розкриває роль піаністів у процесі налагодження культурного діалогу між Україною та країнами Північної Америки.

Другий розділ дисертації «Мистецька праця українських піаністів у США як спосіб збереження національної ідентичності» та чотири його підрозділи присвячені дослідженню мистецької спадщини піаністів української діаспори США; у розділі представлено та охарактеризовано основні віхи життєтворчості піаністів різних генерацій; акцентовано увагу на їх внеску у музичну культуру України та світу. Позитивним є те, що у розділі вперше висвітлено грані таланту маловідомих або зовсім невідомих в українському музикознавчому просторі піаністів-емігрантів.

У третьому розділі «Українські піаністи в Канаді: різнобічність творчої діяльності» та двох його підрозділах дисертантка розкриває основні віхи творчої діяльності піаністів української діаспори Канади; здійснює ґрунтовний аналіз їх виконавської, педагогічної, музикознавчої й композиторської праці; особливу увагу у цьому розділі Ю. О. Осмачко приділяє висвітленню концертного життя піаністів, характеристиці їх репертуару та аналізу

виконавського стилю. Також авторка наголошує, що реалізація цієї творчості для українських піаністів-емігрантів була неможливою без якісно налагодженого міжкультурного діалогу.

Рівень виконання поставлених наукових завдань і оволодіння дисертанткою методологією наукової діяльності.

Відповідно до мети дисертаційного дослідження, що полягає у «характеристиці виконавської, педагогічної, музикознавчої, видавничої, музично-громадської діяльності піаністів української діаспори США та Канади другої половини XX століття, розкритті значення їх творчості у процесі розвитку української культури» (с. 27), Ю. О. Осмачко поставила перед собою низку завдань, які розкриває в основному тексті дисертації.

Слушно визначені об'єкт та предмет дослідження, їх висвітлення забезпечує використання авторкою цілої низки загальнонаукових методів, а саме: аналітичного, порівняльно-історичного, біографічного, предметно-цільового, феноменологічного методів та метода систематизації.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження не викликає сумнівів, оскільки визначається комплексним аналізом різних векторів творчої діяльності піаністів української діаспори США та Канади. Окрім цього, в роботі «вперше відтворено цілісну картину еволюції фортепіанного мистецтва української діаспори Північної Америки другої половини XX ст.; окреслено основні віхи життєтворчості піаністів північноамериканської української діаспори; висвітлено основні вектори мистецької діяльності маловідомих або зовсім невідомих в українському музикознавчому просторі піаністів діаспори» (с. 30).

Результати дисертаційного дослідження Ю. О. Осмачко, беззаперечно, мають **теоретичне та практичне значення** та можуть бути використані при підготовці лекцій із методики викладання гри на фортепіано, історії музики української діаспори, історії фортепіанного виконавства, а також при підготовці навчально-методичної літератури спецкурсів.

Повнота викладу основних результатів дисертації.

Загалом дисертантка провела відповідну роботу з впровадження отриманих результатів дисертації у музикознавчий простір. Отримані результати дисертаційного дослідження висвітлено в одному навчальному посібнику та 23 одноосібних публікаціях, чотири з яких – у наукових фахових виданнях затверджених МОН України, дві – в іноземних наукових періодичних виданнях, решта – праці апробаційного характеру, зміст яких дає підстави стверджувати, що наукові положення та висновки, які було отримано в результаті проведеної роботи, викладено достатньо повно.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Загалом, позитивно оцінюючи рецензовану дисертацію Ю. О. Осмачко, актуальність її теми, наукове та практичне значення, рівень висвітлення різних векторів досліджуваної проблематики, вважаю доцільним висловити низку зауважень та запитань:

1. Більш ґрунтовного висвітлення потребує доробок піаністів-емігрантів у галузі композиторської творчості.

2. Характеризуючи творчі здобутки піаністів діаспори, Ви зауважуєте, що у своїй мистецькій діяльності вони часто зверталися до української музичної традиції. Чи маєте припущення чому саме? Яким чином це проявлялося?

3. Що можете сказати про сучасних піаністів діаспори? Як вони себе позиціонують у світовому мистецькому просторі?

Загальний висновок і оцінка дисертації.

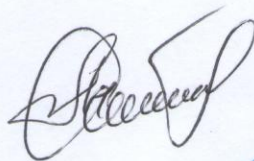
Висловлені зауваження й запитання не знижують загальної високої оцінки проведеного дослідження, а мають уточнюючий характер.

З огляду на все вищезазначене, вважаю, що дисертація «Діяльність піаністів української діаспори Північної Америки у другій половині XX століття: парадигми міжкультурної комунікації» є актуальною, завершеною науковою працею, виконана на належному рівні, повністю відповідає вимогам пп. 6–9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової

установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12. 01. 2022 р. (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертацій» від 12. 01. 2017 р., затвердженого Міністерством юстиції України 03. 02. 2017 р. за № 155/30023, а її авторка заслуговує на присудження їй ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

Офіційний рецензент:

кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри вокально-хорового, хореографічного
та образотворчого мистецтва
ДДПУ імені Івана Франка

Любомир МАРТИНІВ

